

Γενικό Λύκειο Κόνιτσας
Εργασία στα Αρχαία

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Σχολικό έτος 2021-2022

*Μαθητές Β' Λυκείου: Εξάρχου Αλέξανδρος
Πορίτση Κλεοπάτρα
Σατραφίλη Ιφιγένεια*

Περιεχόμενα

- > Εισαγωγή
- > Γενικές- Ιστορικές πληροφορίες
- > Δομή του θεάτρου
- > Μέρη του θεάτρου
- > Αναστήλωση του θεάτρου
- > Συμπέρασμα
- > Βιβλιογραφία

Εισαγωγή

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται το Αρχαίο θέατρο του Διονύσου. Στην αρχή έχουμε κάποιες γενικές-ιστορικές πληροφορίες για το θέατρο, στην συνέχεια περιγράφεται η δομή και τα μέρη του. Τέλος υπάρχουν κάποιες πληροφορίες για την αναστήλωση του. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να μάθουμε περισσότερα πράγματα για την αρχαία Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα τα θέατρα που πρωτοεμφανίστηκαν στην Ελλάδα.

Γενικές-Ιστορικές πληροφορίες

- Το Θέατρο του Διονύσου ή Θέατρο Διονύσου Ελευθερέως είναι ο σημαντικότερος γνωστός υπαίθριος θεατρικός χώρος στην αρχαία Αθήνα και θεωρείται το πρώτο θέατρο του κόσμου.
- Βρισκόταν 3 περίπου μέτρα πάνω από το ναό και αποτελούσε μέρος του ιερού του Ελευθερέως Διονύσου που βρισκόταν στις νοτιοανατολικές παρυφές της Ακρόπολης.
- Υπήρξε ο βασικός τόπος παράστασης του αττικού δράματος, αφού φιλοξενούσε τα Μεγάλα Διονύσια, τη μεγαλύτερη θεατρική γιορτή της πόλης των Αθηνών.
- Ο Διόνυσος, θεός του κρασιού είχε τη δική του λαμπρή γιορτή στην πόλη της Αθήνας, τα Μεγάλα Διονύσια, και από τα θρησκευτικά δρώμενα αυτής της γιορτής και τον εκστατικό χορό των λατρευτών του Διονύσου γεννήθηκε το αρχαίο ελληνικό θέατρο.
- Το ιερό του Διονυσίου Ελευθερέως ιδρύθηκε τον 6ο αι. π.Χ. από τον τύραννο της Αθήνας Πεισίστρατο ή τους γιους του, που εισήγαγαν και τη λατρεία του θεού από τη Βοιωτία.
- Το θέατρο του Διονύσου ήταν το πρώτο που ιδρύθηκε στην αττική γη και αυτό στο οποίο πρωτοπαίχτηκαν τα έργα του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη και του Αριστοφάνη.
- Υπολογίζεται ότι κατά τον 4ο αι. π.Χ., όταν ολοκληρώθηκε η μνημειακή του διαμόρφωση, το θέατρο χωρούσε περίπου 15.000-16.000 θεατές.

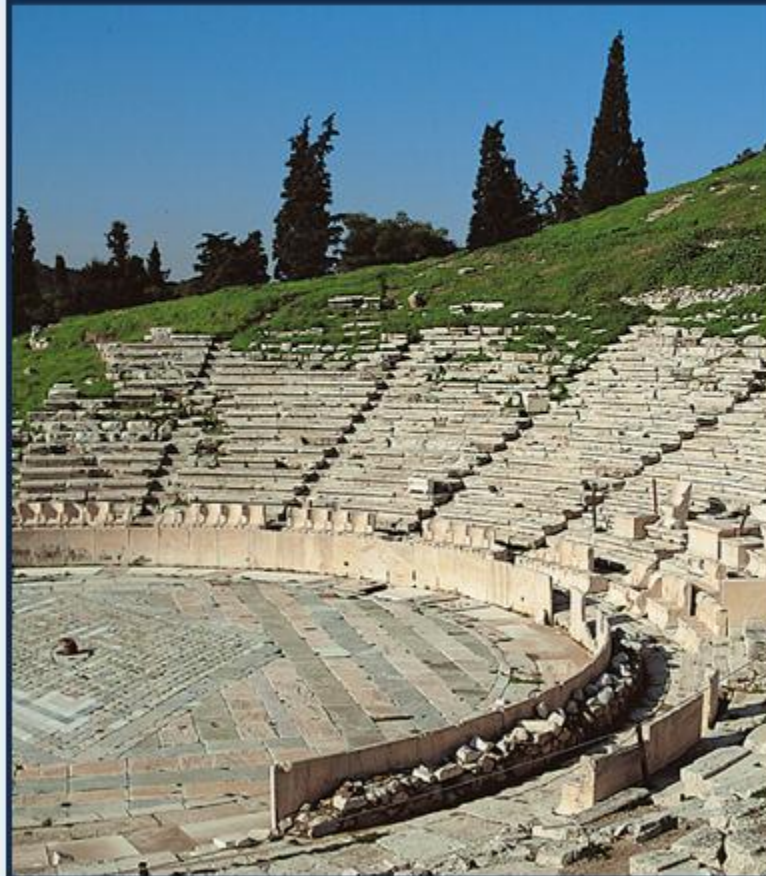
Γενικές- Ιστορικές πληροφορίες

- Το θέατρο χρησίμευε για παραστάσεις, θρησκευτικές τελετουργίες, αγώνες μουσικής και ποίησης, συνελεύσεις του δήμου ή της βουλής της πόλης – κράτους ακόμα και ως αγορά.
- Τα χρόνια της ακμής της Αθήνας, το θέατρο από άποψη καλλιτεχνικής έκφρασης, θεματολογίας, κατασκευής και διαρρύθμισης χώρων, οργάνωσης παραστάσεων, έφτασε στο απόγειό του.
- Διά θεσμού προσφερόταν δωρεάν για όλους τους πολίτες και όσο για τις δαπάνες της παράστασης τις αναλάμβαναν εύποροι πολίτες – «χορηγοί».
- Η διοργάνωση των παραστάσεων ήταν υπόθεση του κράτους, ενώ οι θεατρικές παραστάσεις είχαν διαγωνιστικό χαρακτήρα.
- Τους ρόλους, ερμήνευαν μόνο άνδρες φορώντας μάσκες ανάλογες με τις ανάγκες της παράστασης

Δομή του θεάτρου

- Η βασική διάρθρωση του θεάτρου αποτελείται από 14 κλίμακες σε ακτινωτή διάταξη που χωρίζουν το κοίλο σε 13 τομείς, τις κερκίδες.
- Τα καθίσματα της πρώτης σειράς έχουν τη μορφή μαρμάρινων θρόνων και στο κέντρο τους δεσπόζει ο θρόνος του ιερέα του Διονύσου.
- Δεξιά και αριστερά αυτού του θρόνου και ως τις ακραίες κλίμακες παρατάσσονται 33 σε κάθε πλευρά θρόνοι που ονομάζονται προεδρίες.
- Οι άλλες σειρές των καθισμάτων (εδωλίων) αποτελούνται από μεγάλους καλολαξευμένους λίθους από την πειραιϊκή ακτή.
- Σήμερα σώζονται σε καλή ή κακή κατάσταση εδωλία ως και την 34η σειρά, ενώ υπολογίζεται ότι υπήρχαν 67 σειρές εδωλίων που έφταναν έως το ύψος του αρχαίου περιπάτου.

Μέρη του θεάτρου

Τα κύρια μέρη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου ήταν η σκηνή, η ορχήστρα και το κοίλον, με τα ακόλουθα επιμέρους μέρη:

Η σκηνή: ορθογώνιο, μακρόστενο κτήριο, που προστέθηκε κατά τον 5ο αι. π.Χ. στην περιφέρεια της ορχήστρας απέναντι από το κοίλον. Στην αρχή ήταν ισόγεια και χρησιμοποιούνταν μόνο ως αποδυτήρια, όπως τα σημερινά παρασκήνια.

Το προσκήνιο: μια στοά με κίονες μπροστά από τη σκηνή. Ανάμεσα στα διαστήματα των κιόνων βρίσκονταν θυρώματα και ζωγραφικοί πίνακες (τα σκηνικά). Τα θυρώματα του προσκηνίου απέδιδαν τρεις πύλες, από τις οποίες έβγαιναν οι υποκριτές. Το προσκήνιο ήταν αρχικά πτυσσόμενο, πιθανώς ξύλινο.

Τα παρασκήνια: τα δύο άκρα της σκηνής που προεξέχουν δίνοντάς της σχήμα Π στην κάτοψη.

Οι πάροδοι: οι διάδρομοι δεξιά και αριστερά από τη σκηνή που οδηγούν στην ορχήστρα. Συνήθως σκεπάζονταν με αψίδες.

Το λογείο: ένα υπερυψωμένο δάπεδο, ξύλινο και αργότερα πέτρινο ή μαρμάρινο, όπου έπαιζαν οι ηθοποιοί.

Η ορχήστρα: Η ημικυκλική (ή κυκλική, π.χ. Επίδαυρος) πλατεία στο κέντρο του θεάτρου. Συνήθως πλακόστρωτη. Εκεί δρούσε ο χορός.

Μέρη του θεάτρου

Η θυμέλη: ο βωμός του Διονύσου στο κέντρο της ορχήστρας.

Ο εύριπος: αγωγός αποροής των υδάτων στην περιφέρεια της ορχήστρας από το μέρος του κοίλου.

Το κοίλον: όλος ο αμφιθεατρικός χώρος (με τα εδώλια, τις σκάλες και τα διαζώματα) γύρω από την ορχήστρα όπου κάθονταν οι θεατές.

Οι αναλημματικοί τοίχοι: οι τοίχοι στήριξης του εδάφους στα άκρα του κοίλου.

Οι αντηρίδες: πυργοειδείς τοίχοι κάθετοι προς τους αναλημματικούς που χρησιμεύουν στην καλύτερη στήριξή τους.

Τα διαζώματα: οριζόντιοι διάδρομοι που χωρίζουν τις θέσεις των θεατών σε οριζόντιες ζώνες.

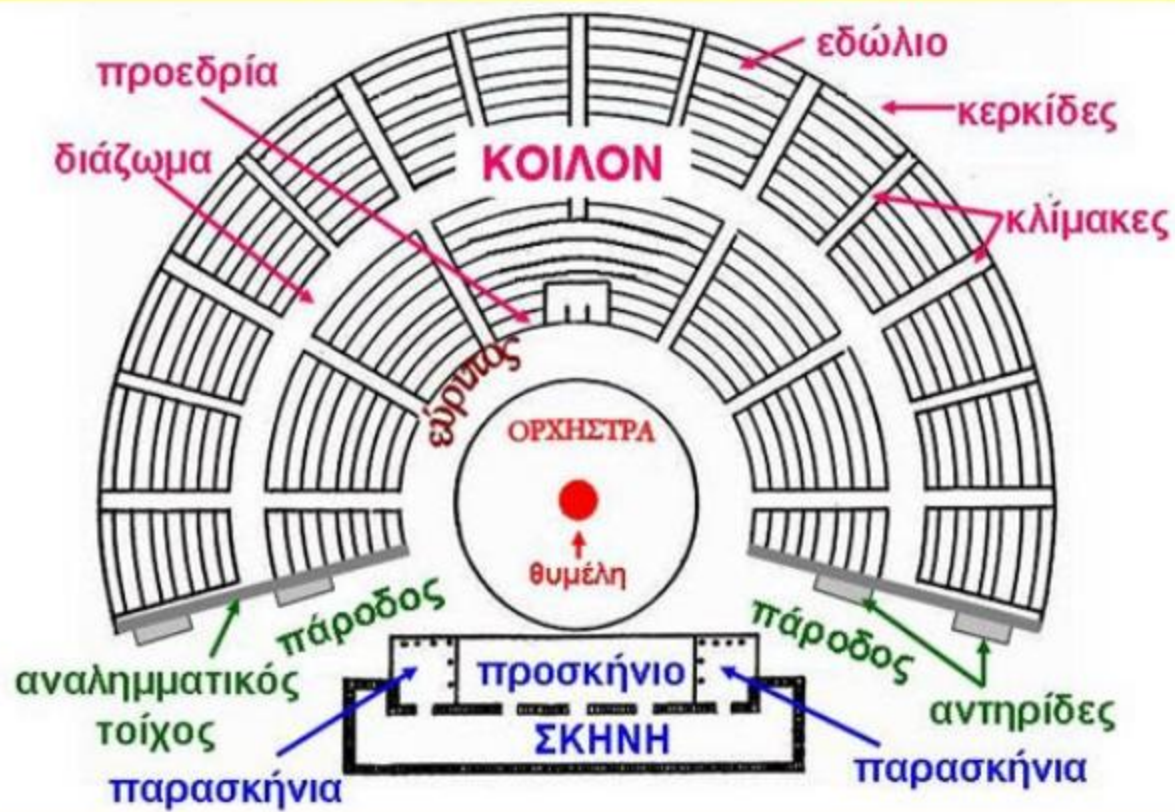
Οι σκάλες: κλιμακωτοί εγκάρσιοι διάδρομοι για την πρόσβαση των θεατών στις θέσεις τους.

Οι κερκίδες : ομάδες καθισμάτων σε σφηνοειδή τμήματα που δημιουργούνται από τον χωρισμό των ζωνών με τις σκάλες.

Τα εδώλια: τα καθίσματα, οι θέσεις των θεατών.

Η προεδρία : η πρώτη σειρά των καθισμάτων όπου κάθονταν οι επίσημοι.

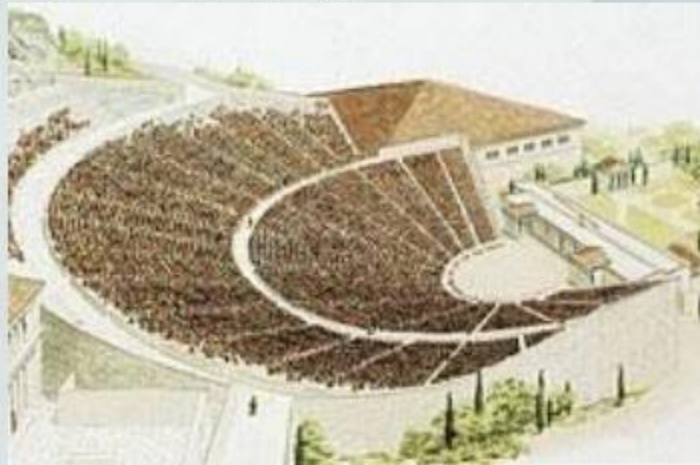
ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Αναστήλωση του θεάτρου

- Το θέατρο του Διονύσου έχει υποστεί σημαντικές καταστροφές ήδη από το τέλος της αρχαιότητας, με την διαρπαγή μεγάλου μέρους του οικοδομικού του υλικού, αλλά και στα νεώτερα χρόνια, με την καταστροφή του Χορηγικού Μνημείου του Θρασύλλου κατά τη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας.
- Οι εργασίες συντήρησης του θεάτρου του Διονύσου ξεκίνησαν στα τέλη της δεκαετίας του 1970, με συγκολλήσεις και σφραγίσεις των εδωλίων, συμπλήρωση του δαπέδου της ορχήστρας και αποκατάσταση των βάθρων της δυτικής παρόδου.
- Ακολούθησε η αποκατάσταση των αναλημμάτων των παρόδων και ορισμένων βάθρων στην ανατολική εξ αυτών. Τα τρέχοντα προγράμματα αποκατάστασης ξεκίνησαν το 2011.

Συμπέρασμα

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα λοιπόν, ότι το θέατρο Διονύσου συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα θέατρα της αρχαιότητας. Στο συγκεκριμένο διαδραματίζονταν οι επιφανείς εορτές της Αθήνας π.χ. τα Μεγάλα εν άστει Διονύσια και παίχτηκαν για πρώτη φορά ίσως τα σπουδαιότερα και πιο γνωστά αρχαιοελληνικά δράματα. Αποτελεί λοιπόν ανάγκη να κατανοήσουμε την καθοριστική σημασία του θεάτρου του Διονύσου στην εξέλιξη του αρχαιοελληνικού δράματος.

<https://www.youtube.com/watch?v=n1Em08hwECw>

Βιβλιογραφία

- <https://www.mytheatro.gr/to-archeo-theatro-tou-dionysou/>
- https://theatro-vlepsias.blogspot.com/2010/09/blog-post_1662.html
- <https://www.elculture.gr/blog/article/theatro-tou-dionysou-mia-mera-ston-simantikotero-gnosto-ypethrio-theatriko-choro-stin-archea-athina/>
- https://matinaal.blogspot.com/2015/10/blog-post_9.html
- <https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/view.aspx?iID=1330>

ΤΕΛΟΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ!